

ภาษาไทย หลายวัน..หนึ่งคำ

สมาธิ และ การเรียนรู้

ทำงานส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (ที่ต้องการการช่วยเหลือเป็น) พิเศษ มาสักพัก ดิฉันก็พบว่าตัวเอง สะดุดกับคำว่า “สมาธิ” ที่คนอื่นเขาใช้กันอยู่บ่อย ๆ และรู้ว่าความหมายของคำคำนี้ของดิฉันและเราชาว ฟลอริดาไม่เหมือนกับของคนอื่น

ไหนไหนก็ไหนไหนแล้ว ลองแจกแจงกันดูสักหน่อย ผิดถูกก็ไม่ทราบได้นะคะ

ดิฉันเองรู้สึกว่าการที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เอาเป็นเอาตายกับเรื่องที่ถูกไม่ถูก น่าจะเกิดจากการ ฟังเสียงไปที่ “การเรียน ” เป็นสำคัญ และบังเอิญที่บ่อยครั้งคำว่า การเรียนนี้ มีความหมายจำกัดเฉพาะ การเรียนรู้ในห้องเรียน....กับคุณครู

จึงมีความเชื่อกันว่า “ ถ้าถูกไม่ถูก ไม่มีสมาธิ ลูกจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ ”

เอ.....มันจริงไหม

ก็...น่าจะจริงเหมือนกัน

แต่คำว่าเรียนรู้มันน่าจะสงสัย..... **เรียนรู้อะไร ที่ไหน เมื่อไร จากใคร**

เรื่องต่อไปที่น่าสงสัย คือ **เรียนรู้อย่างไร** ละ ใ่วิธีที่ใช้กันอยู่ คือนั่งนิ่ง ๆ ฟังคำสั่ง ทำตามทีสอน หรือเปล่า

และสุดท้าย **เรียนรู้เพื่ออะไร** เรื่องสุดท้ายเรื่องเป้าหมายของการมีสมาธินั้น สำหรับดิฉัน ก็คิดว่า มีปัญหาพอ ๆ กับหนทางที่จะช่วยให้เด็กมีสมาธิ

เรื่องแรก.....การเรียนรู้ที่สำคัญของมนุษย์ เริ่มที่ไหน และมนุษย์เริ่มเรียนรู้จากใคร และ เรียนรู้ไปเพื่ออะไร

ดิฉันไม่ทราบว่าคนอื่นคิดอย่างไร สำหรับดิฉัน (แน่นอนคิดสอดคล้องกับแนวทางฟลอริดา) การเรียนรู้ของมนุษย์เริ่มจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว จากโลกเล็ก ๆ ภายในบ้าน

การได้ยินเสียงของแม่ เสียงทำกับข้าว เสียงปิดเปิดประตู เสียงโทรทัศน์

การสัมผัสเนื้อผ้าที่ห่อหุ้ม อ้อมแขนของแม่ พื้นที่นอน กาละมังอาบน้ำ สายน้ำที่รดรดตัว

การมองเห็นวัตถุ ข้าวของเครื่องเรือน ที่อยู่นิ่ง รวมทั้งผู้คนที่เคลื่อนไหวไปมาในบ้าน

การได้กลิ่นจากกายแม่ กลิ่นนม กลิ่นอาหาร

และการได้จากการสำรวจด้วยมือและร่างกายของเจ้าตัวเล็ก

ซึ่งเด็กของเราหลายคน ยังต้องมีความลำบากในการมีสมาธิในขั้นตอนนี้อยู่เลย เพราะสภาพร่างกายภายในของเขายังจัดระเบียบไม่เรียบร้อย ยัง “ทน” อะไรหลาย ๆ อย่างในโลกนอกกรรมมารดาไม่ได้

คำถาม.....เด็กที่ยังต้องสะบัดมือ โยกตัว วิ่งวน เพื่อให้รู้สึก “อยู่ได้” นั้น ได้เวลาฝึกนั่ง ๆ เพื่อเรียนกับคุณครูแล้วหรือ.....

ต่อมา เมื่อภายในของเด็กบางคนสงบพอที่จะเรียนรู้ ทำความรู้จักโลกในบ้านแล้ว ขั้นตอนต่อไปเขาจะต้องปรับตัว เพื่อเรียนรู้จากส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม นั่นก็คือ “คน” โกลีซิด ซึ่งทำความรู้จักได้ยากกว่าข้าวของเครื่องใช้มากนัก

เพราะว่าคนนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ที่ไม่เป็นที่.....ทำทางก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อยู่ ๆ ก็ส่งเสียง เสียงโน่น เสียงนี้ เอาแน่เอาอนไม่ได้สักอย่าง กว่าจะรู้จักกัน กว่าจะรักกันได้....เฮ้อ

ถ้าไม่สนใจกัน ไม่รักกัน แล้วจะเรียนรู้จากกันได้ยังไงหนอ.....

เรียนรู้อะไรล่ะ.....ก็เรียนรู้ที่จะสื่อสารกัน ตามแบบแผนที่ได้วิวัฒนาการกันมาหลายล้านปีนะสิ เรียนรู้ว่า ยืมให้ไป...บางทีจะได้รับรอยยิ้มตอบกลับมา บางที...ถ้าคนเขาหันหลังให้ หรือหันหน้าไปทางอื่น การยืมให้ ก็อาจจะไม่ได้การตอบรับ เรียนรู้ว่า ถ้าอยากได้อะไร จะต้องทำอย่างไร จึงจะได้

และต่อไป จึงเรียนรู้ที่จะรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นเข้ามา และสื่อความรู้สึกและความต้องการของตัวเองออกไปเป็นคำพูดให้คนรอบข้างเข้าใจ

ซึ่งทั้งหมดนี้ ต้องการสมาธิ ความสนใจจดจ่อเป็นที่ตั้งเช่นกัน

เอาล่ะ.....ลองมาย้อนคิดกันสิว่า เป้าหมายของการเรียนรู้ของลูกนั้นอยู่ที่ไหนกันแน่ และการมีสมาธิเพื่อการนั่งเรียนในห้องเรียนนั้น แท้จริงแล้วควรจะเป็นเป้าหมายแรก อย่างที่คิดไว้หรือเปล่า

หากว่าการเรียนรู้ที่เราอยากให้เกิดกับลูกนั้น เป็นไปเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของลูกที่เป็นสิ่งมีชีวิตน้อย ๆ ของเรา

เรื่องเหล่านี้ ต้องให้ให้ครูสอนใหม่ ครูชั้นไหนกันนะที่สอนวิชานี้ หรือจะใช้ “ติว” กันดีละ

การร้อยลูกปัด อ่านบัตรคำ ช่วยได้ไหมนี่.....อ่านจากตำราได้ไหมนะ

เอ.....นี่กระมัง กลไกการเกิดหุ่นยนต์น้อย ๆ ซึ่งเราได้อะไรมา แทนที่จะได้ “ลูกคน”

ย้อนกลับไปตอนต้นอีกครั้ง หากเราตีความ “สมาธิ” แปลว่านั่งนิ่ง ๆ ก็ต้องพยายามทุกวิถีทางให้เขานิ่งให้ได้ อะไรที่ทำให้นิ่ง ต้องใช้ทั้งนั้น

คำสั่ง.....วางใจ.....ให้รางวัล.....ให้ยา.....หรือแม่แต่พาไป.....ฝึกสมาธิ

แล้วหลายคนก็เจอ ตัวนิ่ง.....ใจไม่นิ่ง หรือ ใจนิ่ง.....เรียนรู้ได้ แต่สิ่งที่เรียนนั้นใช้ประโยชน์ไม่ได้ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ ต้องคอยบอก คอยกำกับ

และที่สำคัญ.....พ่อแม่ไม่สามารถวางใจได้ว่าวันหนึ่ง ลูกจะอยู่ได้ ในวันที่พ่อแม่ไม่ได้ช่วยด้วยอีกต่อไป

ค่ะ.....เจอความคาดหวังข้ามขั้นอยู่บ่อย ๆ และที่เจอบ่อยไม่แพ้กัน คือผู้ปกครองหวังอย่างหนึ่ง
.....แต่ตอนลงมือทำนั้น ทำอีกอย่างหนึ่ง.....

ก็สงสัยว่าตัวเองจะหมดความสามารถที่จะเขียนให้เข้าใจง่ายกว่านี้แล้วละค่ะ ผู้ที่อ่านแล้ว ยังไม่
เข้าใจ รบรวนศึกษาเพิ่มเติมจาก DVD ของครูพชุตีใหม่ได้เลยค่ะ

เขียนไปเขียนมา แล้วก็ถือโอกาสอาศัยบทความนี้เป็น “เนื้อที่โฆษณา” นะคะ

กิ่งแก้ว
12 ม.ค. 53